

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Téma diplomové práce: Židé a stát Izrael v teologii amerického evangelikalismu

Jméno studentky: Ing. Hana Kovaříková, MBA

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Bedřich Nosek CSc.

Popis práce:

Diplomová práce má 124 stran (všechny strany diplomové práce jsou číslovány) a zde je titulní strana s dvojjazyčným názvem; dvojjazyčná anotace se soupisem klíčových slov; prohlášení a poděkování; desetině tříděný obsah; Abstrakt v závěru, seznam použité (tříděné) literatury (většinou anglické a většinou elektronické publikace) v celkovém počtu 38 položek. Vlastní stať má tři kapitoly (str. 16-118) + úvod a závěr. Poznámkový aparát tvoří 164 položek standardně pod čarou na stránce. Formální náležitosti diplomové práce jsou splněny.

Hodnocení práce:

Studentka se ve své diplomové práci soustředí na reflexi významu Židů a vzniku státu Izrael v teologii amerického evangelikalismu v eschatologickém kontextu parúsie a událostí s druhým příchodem Ježíše Krista spojených.

Diplomová práce má tři části. V první kapitole upozorňuje studentka na roli amerických evangelikálů, předkládá vhled do americké evangelikální teologie, pro kterou užívá označení premilenialistický dispenzacionalismus. Vychází přitom ze dvou zdrojů: (a) z odborných studií popisujících tuto teologii z vědeckého odstupu a kontextech; (b) z vlastního pozorování, porozumění a z vlastních zkušeností s praktickou podobou této teologie, v její žité a věroučné podobě. Vymezuje se proti křesťanské substituční teorii, podle které Židé své postavení vyvoleného národa ztratili a byli nahrazeni církví.

Ve druhé kapitole se studentka pokouší ilustrovat evangelikální teologii na přístupu, pojetí a výkladu novozákonní Apokalypsy. To znamená, že nauku premilenialistického dispenzacionalismu ukazuje zevnitř a nijak nepotlačuje naléhavost sdělení, kterým se tato edukace vyznačuje. Jako zdroj, z něhož vychází, užívá dynamicky formulovanou perspektivu výkladu v publikaci mesiášského Žida Amira Tsarfati-ho.

Třetí kapitola předkládá historický kontext, dějinné zasazení evangelikální teologie v dějinách západního křesťanství a s velkým zřetelem k vlivu, jaký tato živá kulturně náboženská tradice (ideologie) měla a má v USA. Vychází z monografie Ariela Yakova, kterou zpracovává jako svůj zdroj.

Diplomová práce je pozoruhodná zaujetím autorky, která je premilenialistickým dispenzacionalismem bytostně zasažena. Tento vliv se nejenom nijak nesnaží skrývat, ale dokonce mu vědomě přizpůsobila i své podání i grafickou podobu diplomové práce. Studentka zvolila formu osobního svědectví, tj. pohled zaujatého svědka. Subjektivně laděná výpověď (subjektivita je přiznaná a zvolená) pak sugeruje dojem autenticity podání: studentka totiž referuje o evangelikální teologii s velkým porozuměním a osobním zaujetím. Diplomová práce se tak stává dokladem toho, jak dobře vedená práce může ovlivnit svět studenta, nasměrovat jeho myšlení a určit i jeho životní postoje. Studentka si je ovšem vědoma, že předkládá předběžný výsledek studia, které má rozvrženo na delší dobu (11).

Z hlediska racionálně kritického dokládá diplomová práce

- a) velmi poctivý přístup k přípravě a samostatné studium zvoleného tématu;
- b) promyšlenou koncepci (viz opakované a soustavné vysvětlování svého přístupu) a reflexi evangelikální teologie (kriticky rozlišuje hodnotu podávaných výpovědí; viz poznámkový aparát);
- c) pečlivé a důkladné seznámení se se základními teologickými a historickými fakty, z nichž pak ve své diplomové práci vychází;

d) porozumění evangelikální teologii v jejím historickém i teologickém kontextu, díky němuž si studentka uvědomuje limity evangelikální teologie i její slabiny.

Z hlediska hermeneutického jde o příklad angažovaného čtení Bible, kde je důraz položen jak na doslovné znění Bible (v překladu) tak na zpracovávání intertextuálních souvislostí. Vzniká tím vyznání víry, v němž je silně přítomná snaha soustavně propojovat svět biblického textu se světem aktuálního čtenáře (aggiornamento). Z toho vyplývající úsilí číst dějinné souvislosti prismatickým způsobem Bible je založeno na předpokladu, že svět Bible není jen svět literární, ani nejde o mudroslovný konstrukt, ani nejde o historický relikv či o objekt vědeckého bádání. Práce s biblickým textem obcerstvujícím a inspirativním způsobem vyjadřuje úctu, jakou k Bibli studentka má.

Jazyk práce není standardně akademický. Spíše esejistický, vyznavačský a blízký hovorové řeči (častá opakování dominantních důrazů). Studentka opakovaně deklaruje, že je to její záměr. Čtenáři to umožňuje i nevšední zážitek, neboť do světa evangelikální teologie je uváděn slovníkem evangelikální teologie: evangelikální teologii se mu předkládá autenticky (zevnitř). Protože na studovaný jev nenahlíží studentka zvenku pohledem hodnotitele, programově (cíleně) tak ruší odstup ke studovanému jevu i pozici čtenáře jako nezaujatého vzdáleného pozorovatele. Oceňuji odvalu, s jakou studentka do pečlivě udržovaného akademického diskurzu pěstovaného na teologické fakultě (vyumělkované řeči) vnáší angažované, vyznavačské a osobní svědectví víry (nebojí se ke své víře veřejně přiznat), tedy existenciální zaujetí navzdory obecnému úzu zachovávat racionální odtažitost pomocí vycizelovaných formulací převzatých z odborných studií, jak je to dnes v módě.

Výhrady a výtky:

- a) ačkoli studentka ve své práci vysvětluje důvody, kvůli kterým se rozhodla psát výraz „židé“ s malým žet, domnívám se vzhledem k účtě, s nímž k tomuto nároku přistupuje, že je třeba psát název tohoto národa velkým písmenem: Židé (zejména, když vedle sebe napíšete „žid i Řek“; s. 14);
- b) časté opakování určitých myšlenek, důrazů, formulací či zjištění působí jako kupení slov. Je nadbytečné a může být kontraproduktivní;
- c) u poznámek v poznámkovém aparátu chybí tečky za větou;
- d) je-li název knihy uveden v poznámkovém aparátu, není třeba jej současně uvádět ve stati.

Pro obhajobu práce mám tyto otázky:

- a) jaká úskalí evangelikální teologie má a jaká nebezpečí by dnes mohla představovat?
- b) co považujete za nešťastné metody evangelikálního vlivu (s. 9)?
- c) čím evangelikálové zdůvodňují obrácení Židů křesťany na pravou víru?

Považuji diplomovou práci za obhajitelnou, doporučuji ji k obhajobě a podle průběhu obhajoby ji navrhuji hodnotit v rozmezí 1 až 2.

V Praze, dne 21.12.2023

Jiří Beneš